

Forfatter: Bergsøe, Vilhelm

Titel: Udrag fra FRA DEN GAMLE FABRIK

Citation: Bergsøe, Vilhelm: "Poetiske Skrifter, 1-7 - Bind II", i Bergsøe, Vilhelm: *Poetiske Skrifter, 1-7 - Bind II*, 1905-, s. 25. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-bergsøe02-shoot-idm140504745942832/facsimile.pdf> (tilgået 18. april 2024)

Anvendt udgave: Poetiske Skrifter, 1-7 - Bind II

store, forfaldne Bygning, naar Lyset kom sent og gik tidlig, da tog Stedet sig forunderlig øde og melankolsk ud, da frøs den gamle firsindstyveaarige Mand, og mere end én Gang har jeg set ham puste sig i de stive, valne Hænder, for at Hammeren igen kunde give den rette Klang.

Naar en Hest har tjent tro og redelig i mange Aar, skyder man den enten en Kugle for Panden eller giver den Naadsensbrød, for at den ikke skal lide Sult. Ikke saaledes med Mennesket. Der er mange, som har trællet og slidt værre end en Hest, men Loven forbyder Mord og Statsøkonomien de smaa Pensioner — der bliver saaledes kun Sulten tilbage. Da gamle Hans ikke kunde mere, havde Kristian den Ottende allerede udtalt Tidens store Valgsprog, og samtidig med at man byggede det nye Champignonshus ved Rosenborg, knappede man af paa Lønningerne — nu skulde der jo for Alvor spares. Gamle Hans havde til Kollegiet indgivet Andragende om en maanedlig Understøttelse af tre Rigsdaler. Onkel havde ledsaget Andragendet med de bedste anbefalinger og henvist til lang og tro Tjeneste. Da fik en eller anden Nationaløkonom fat paa Andragendet, og opstillede som et Principspørgsmaal, hvor vidt kongelige Stenpikkere burde anses for berettigede til Understøttelse. Man saa' tilbage i Tidernes Mørke og fandt, at hidtil aldrig nogen Stenpikker havde erholdt Understøttelse, ligesom Begrebet Stenpikker overhovedet syntes uforeneligt med „kongelig ansat“. Ansøgningen fra gamle Hans kom, tilligemed en Del andre, Fabrikken vedrørende Sager, tilbage fra Kollegiet, i hvis Udtalelser gamle Hans figurerede som „Stenpiller“, en Forhaanelse, der krænkede den gamle Mand paa det føleligste. Sagen kom atter for, men Nationaløkonomen erklærede som sin dybeste Overbevisning, at Statsgældens Formindskelse, især ved Afholdenhed

fra Cognak, var en saa højsindet Tanke, at enhver god Statsborger maatte gribe den med Glæde. Han afholdt sig selv hver Eftermiddag fra denne Nydelse og indsendte aarlig Beløbet — „og kunde han gøre dette,“ sagde han til Onkel, „maatte en Stenpiller sagtens kunne undvære de lumpne Rigsdalere.“ Nationalekonomien var dengang almægtig — Hans blev ofret for Datidens besparende Bestræbelser.

Da Onkel meddelte ham Afslaget, vilde han ikke tro derpaa. — „Naa, saa det mener de i Kanceliet,“ sagde han og klæde sig i Hovedet. — „Tillader Hr. Administratoren, at jeg maa faa det skriftligt.“ Onkel gav ham Kollegiets Svar. Det var naturligvis en vidtløftig Betænkning, og jeg tror, at Hans i længere Tid spekulerede paa at gaa lige til Kongen med den. I denne Tid blev han bleg og ordknap. Han pudsede ikke mere de gamle Sele-tøjer om Søndagen, og gik ikke i Trinitatis Kirke. Dannebrogsgaandet blev taget ned, og Kanarifuglen laa en Morgen dødfrossen paa Bunden af Buret. Hammerens Klang hørte næsten op, og flere Gange, naar jeg om Middagen kom for at besøge ham, sad han krumbojet paa den højryggede Stol med de store, grove Glarøjne paa Næsen og Kollegiets Svarskrivelse i Haanden.

„Hvad staar der, Viggo?“ spurgte han mig, og pegede hver Gang paa det samme Sted i Skrivelsen. Jeg læste: „Direktionen for det almindelige Understøttelsesfond ser saaledes, ifølge de af det kgl. General-Toldkammer og Kommerce-Kollegium udtalte Motiver, ingen Grund til at bevillige Stenpiller Hans Rasmussen Køge den af ham begærede Understøttelse af seks og tredive Daler aarlig.“ Han saa' stift hen for sig og spurgte: „Hvad er Motiver, Viggo?“

„Motiver? — Det véd jeg ikke, Hans.“

„Naa, saa det véd han ikke, og han er dog op-